

afskrifning af den i Riksgäldskontoret till samma bolags understödjande afsatta fond.

Då likväl såväl fullmäktige som Utskottet saknat befogenhet att upptaga och pröfva frågan i denna utsträckning, och ingen omständighet finnes för handen, som påkallar en skyndsam uppgörelse med Riksbanken särskildt, anser jag att Herrar Fullmäktiges nu föreliggande ackordsförslag bör afböjas och följaktligen icke till någon Riksdagens åtgärd föranleda.»

Uti Herr *Söderhjelm*s reservation instämmer Herr *Gunnar Eriksson*.

Herr *Evers* har velat hafva här antecknadt, att han icke deltagit i slutbehandlingen af denna fråga inom Utskottet.

N:o 7.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 Mars 1881, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om företrädesrätt till lån i Riksbanken mot säkerhet af svenska statens och allmänna hypoteksbankens obligationer.

Hos Riksdagens Första Kammare har Herr *A. O. Wallenberg* uti afgifven motion, *N*o 33, hvilken blifvit till Banko-Utskottet hänvisad, föreslagit »det Riksdagen måtte besluta intagande i bankoreglementet af följande stadganden:

1:o Uti Riksbankens utlåningsrörelse skola begärda lån mot säkerhet af svenska statens och allmänna hypoteksbankens räntebärande

obligationer till det lånevärde och den räntefot, som i Riksbanken är gällande, när lånet sökes, åtnjuta företräde framför alla andra samtidigt erbjudna säkerheter;

2:o Bankofullmäktige skola i allmänna tidningarne tillkännagifva det lånevärde, som fullmäktige bestämt för de olika slagen af svenska statens och allmänna hypoteksbankens obligationer. Sådant kungjordt lånevärde är gällande, intilldess beslutad ändring blifvit i allmänna tidningarne offentliggjordt; samt

3:o Ej må med afseende på låntagaren uti Riksbanken belånas svenska statens och allmänna hypoteksbankens obligationer till högre eller lägre belåningsvärde eller räntefot, än som blifvit i allmänna tidningarne kungjordt.»

Såsom motionären uppgifver, väcktes af honom vid sist hållna riksdag i samma ämne en motion, från hvilken den nu afgifna dock i så måtto skiljer sig att, då i den förra föreslogs rätt för en hvar att mot svenska statens och allmänna hypoteksbankens obligationer i Riksbanken erhålla lån på kortare tid till det lånevärde och den räntefot, som, enligt utfärdade kungörelser af bankstyrelsen, vid tiden för låneansökningen voro gällande, det nu afgifna förslaget i stället åsyftar att bereda sökande af lån mot nämnda slags hypotek under enahanda vilkor rätt till erhållande af lån framför alla andra samtida sökande, hvilka icke hafva dylika säkerheter att erbjuda, eller, med andra ord, den i motionen vid nästlidna års riksdag ifrågakomda belåningsrätten har i den nu väckta blifvit utbytt emot en företrädesrätt till lån emot nämnda säkerheter.

Uti infordradt yttrande öfver motionen hafva fullmäktige anført att, äfven med denna ändring i fråga om nämnda värdepappers belåning i Riksbanken, den nu afgifna motionen är så beskaffad, att de lika litet funnit sig kunna förorda denna som den vid sishållna riksdag i ämnet väckta motionen; och hafva fullmäktige i sådant hänseende anført följande, i hvilket Utskottet till alla delar instämmer:

»I nu gällande bankoreglementes 29 § medgifves utlåning mot aktier, publika papper eller andra hypotek, som vederbörande styrelse anser innefatta fullkomlig säkerhet för det sökta lånet. Under normala penningtider torde med tillämpning af detta stadgande ifrågakommande ansökningar om lån mot säkerhet af det ena eller andra slaget af värdepapper i regel kunna tillfredsställas, och hvarje stadgande om företrädesrätt till lån för de i motionen omförmälda värdepapperen följaktligen vid sådant förhållande vara utan afsevärd betydelse. Att åter för tider, då behovet af låneunderstöd för den större rörelsen är stort och penningemarknaden starkt anlitas, tillerkänna sökande af lån mot vissa

värdepapper en rätt till belåning framför andra skulle under alla förhållanden och, hvad angår de nu ifrågavarande värdepapperen, särskildt i betraktande af förhållandet mellan Riksbankens kassatillgångar, å ena sidan, och det belopp, hvartill dessa värdepapper för närvarande uppgå, å andra sidan, stå illa tillsammans med Riksbankens skyldighet att understödja och främja handels- och affärsverksamheten, helst väl bekant är, att dylika värdepapper finnas till betydliga belopp hos åtskilliga penningeinrättningar, hvilka genom bifall till motionärens förslag skulle sättas i tillfälle att under svåra penningetider förfoga öfver Riksbankens utlåningstillgångar och från lån i Riksbanken utestänga enskilde näringsidkare och affärsmän, hvilka deraf kunde vara i behof.

Den af motionären meddelade uppgift, att i äldre bankoreglementen företräde till belåning i Riksbanken skall varit tillerkänd »de förnämsta räntebärande papper, som då funnos», är icke med verkliga förhållandet fullt öfverensstämmande, enär visserligen i bankoreglementena från år 1835 till år 1860 funnos särskilda bestämmelser derom, att vissa angifna obligationer och aktier kunde belånas till högst de i reglementena upptagna procenttal, men väl att märka endast intill visst fastställt utlåningsbelopp. Att genom upptagande på nytt af dylika stadganden i reglementet återgå till det nästan öfvergifna systemet för utlåningsrörelsen, att anvisa bestämda fonder för olika slag af belåningsföremål, kunna fullmäktige icke tillstyrka, lika litet som i öfrigt förorda den af motionären angifna utväg till förekommande af allt för starkt erbjudande till belåning af dylika värdepapper, den nemligen att nedsätta deras belåningsvärde eller för dem höja räntefoten.»

Med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, och då vid meddelande af lån mot dessa likasom mot andra värdepapper belåningsvärdet lärer böra bestämmas efter det pris, hvartill de anses kunna med säkerhet realiseras, samt räntefoten efter förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å penningar, samt då, på sätt fullmäktige jemväl upplyst, nu ifrågavarande värdepapper i Riksbanken belånas mot lägsta ränta och i allmänhet antagas till belåning utan hänsyn till låntagaren, så långt med en jemn och oafbruten fortgång af lånerörelsen låter sig förena, har Utskottet funnit sig böra hemställa,

att motionen icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

J. J. Ekman.
